

Spis rzeczy

Przedmowa	5
I. WSTĘP	9
1. Europa średniowieczna: wieża Babel czy zgodny chór?	9
2. Co to znaczy: naród?	11
3. Nationes — gentes — populi	19
4. Patria	25
II. PUNKT WYJŚCIA	29
1. Świadomość plemienna	29
2. Rzymianie a barbarzyńcy	33
3. Rozpad i nowe więzi	44
4. Wandalowie i Ostrogoci	46
5. Hiszpania wizygocka	56
III. SANCTA GENS FRANCORUM	70
1. Geneza Franków	71
2. Budowa państwa Franków	75
3. Frankowie i „Francja”: struktura terytorialna, językowa, świadomość	81
4. Mesjanizm frankijski jako fundament imperium karolińskiego	93
5. Czynniki odśrodkowe: Akwitania	98
6. Czynniki odśrodkowe: Burgundia	102
7. Marginalne terytoria na zachodzie: Bretania i Waskonia	107
8. Marginalne terytoria na wschodzie: Alemania, Bawaria, Turynia	109
9. Ostatnie nabytki: Fryzowie, Sasi, Goci	113
10. Rozkład wspólnoty frankijskiej: przesłanki i siły działające	116
IV. «LA DOLCE FRANCE, TERE MAJOR»	142
1. Siły odśrodkowe i tradycja karolińska w królestwie zachodnio-frankijskim	142
2. Król symbolem jedności Francji i ośrodkiem kształtowania świadomości francuskiej	152
3. Tradycja frankijsko-karolińska a francuska świadomość narodowa	163
4. Naród francuski a regionalizmy i patriotyzmy dzielnicowe	187
V. «TERRA NATIVITATIS, DELECTABILIS GERMANIA»	199
1. Królestwo wschodniofrankijskie: wyodrębnienie i wspólnoty plemienne	199
2. Początki świadomości niemieckiej	211
3. Pozytywny i negatywny wpływ idei Cesarstwa na kształtowanie niemieckiej świadomości narodowej	226

VI. ITALIA — DILETTO ALMO PAESE	240
1. Italia bizantyjska i Italia longobardzka	240
2. Tendencje unifikacyjne i odśrodkowe: od Karola Wielkiego do Ottona	253
3. Odnowienie tradycji rzymskich w oczach mieszkańców Italii	266
4. Idea jedności: Fryderyk II i Dante	285
VII. AMBORUM NEUTRUM	303
1. Regnum Lotharii i jego rozpad	303
2. Usamodzielnienie i wyodrębnienie niderlandzkich organizmów politycznych	315
VIII. ŚREDNIOWIECZNA ŚWIADOMOŚĆ NARODOWA: DROGI ROZWOJU, PRZESZKODY I MANOWCE	330
Zakończenie	357
Bibliografia i przypisy	363
Wykaz skrótów	365
Indeks osób	407
Indeks nazw geograficznych i etnicznych	421
Spis map	432